

Erdélyi Híradó

Kedden, Április' 6-dikán $\left(\frac{6}{4}\right)$ 1830

Nagybritannia—Frantziaország—Béts—Törökország—Magyarország—Erdély
Külömbféle—Hirdetés—Nzti. Társalkodó, 13-dik Szám.

Nagybritannia

A' Herald: "A' frantzia Király' jegyzése a' királyszéki Beszédben, Görögországot illetve, a' Leopold Printz' elrendeltetését Görögország' Souverain-ségére, minden kétséget eloszlattott. Különös dolog, hogy a' mi' Ministereink nem tartották fáradságra méltónak, egy oly' fontos tanúrást a' Parlamentülés' kinyitása-
kor elő-adni. Hihető, szegyenlettek a' megtagadott embernek-fiját emlékezetbe hozni. Egyéb okos okot ezen politikai rendszabásban, nem találunk. Egy környület, bizonyos, hogy a' Printznek, ország-lása' segedelmére, valamint idegen pénz, úgy idegen fegyver is szükséges. A' Foreigne Quaterly - Review szerént, a' görög Köztársasághoz javallott népesség a' Voloig ható határszél között, nem lehetne feljebb 7 -- 8 százezer embernél. Ha még olyan fénylő lenne is jövő sorsa ennek a' hajdan oly' híres népnek; még-sem haladja az meg a' shottus hegyes tartomány' és szigetek' bírtokait. Né-pessége, nints annyi, mint Yorkshirének nyugoti Kerülete; a' görög nemzet' egész kereskedését meghaladja a' Hull-i kereskedés, egyedül; és egész jövedelme, mellyet most, segéd-források' kiürülése mellett felszednek, nem ér-fel azon adóval, a' mennyit Londonban egy pár Ser-

főző fizet. Görögország' jövedelme, a' múlt esztendőben 160,000 font St. volt, a' mellett hogy a' költsége 400,000 font St. re ment. A' pótléket muszka és frantzia subsidiumok, és egy genfi pölgártól költsön vett pénz, és az Elölülő' saját vagyonának oda - engedése által eszközölték - ki. Mindenféle status-personalis bére hátra van. A' katonák sok helyen éheznek és rongyoskodnak.

A' Globe and Traveller, bizonyítja, hogy a' mexicói tudósítások kielégítőek. Guerrero Ex - Elölülő, már jan. 14-dike előtt elbocsátotta katonáit és javallotta nekik, hogy a' Bustamente Vice-Elölülő' akarattját esmérjék-meg; 's ére, 20 emberével hazájába ment. Bustamente magára vette ideig-óraig a' végre-hajtó hatalmat, és az itt következő ügyes és mérséklett embereket tette Ministereknek: A-laman a' külső, Mangino finantz-, Espinoza igasság- és Terán Gen. had-Ministerek. A' Kamara jan. 1-ső napján kezdette üléseit. Santa Anna, 5-dikán küldötte-be maga' alá-adását; és úgy láttzik hogy állandó rend fog beállani.

Mártz. 16-dikán fogja beadni a' Kintstár' Cancellariussa a' köz budgetot vagy finantz-plánumát az Alsóházba. Úgy gondolják, hogy e' lessz egy a' legfontosabb esték között, mellyet a' Kabinét egyne-

hány esztendő-ólta kiállott volna, mint-hogy, a' mint bizonyos kéztől tudni akarják, a' budget a' kevesebbségben maradna. A' mérséklett Toryrész, mely a' maga' vélekedése' vezetését Althorp Lord-ra bízta, össze-adta magát a' régi Whig-Oppositióval, nagyobb reductiók' kieszközlése-végett, és Wellington Hg. lefojtására a' nagy Torie-kat fogják segíteni. Azt beszélik, hogy a' Ministerek, birtokra vetendő taxát fognak javallani. Ha az Alsóház valamiféle amandement' (javallat ellen tett kifogás) bevételével a' Kancellarius' feltétele ellen, igazában kimutatná akaratját; tehát némelyek azt hiszik, hogy Wellington Hg. nem tenné-le Hivatalát, hanem szépen tettei a' Ház' követelésével való megegyezését 's a' budgetot újra formálja; mely eset már egyszerű, Liverpool Lord' kormányozása alatt megtörtént, midőn Van sittart (Bexley Lord) Úr a' Kintstár' Kancelláriusa volt. Ugy származik hát itt is, egy fejtől forduló Oppositio a' végrehajtó Hatalom ellen, mint némely európai más Státusokban. Nem kell gondolni, hogy a' Ministereknek valami hibájokért, vagy valami hamis javallatokért a' nemzet' konstitúziós jussa ellen — az effélettől nints miért tartani — hanem mivel' a' nép' és a' Népkövetek' megvilágosodtabb és függetlenebb része, meggyőződött, hogy még soha Minister nagyobb hatalommal nem bírt behatöbb finantz-reductiot és reformatiót behozni mint Wellington Lord. Minthogy ő most az Ultra-aristocatiával össze-zördült; úgy láttik hogy ideje volna a' kívántzél' elérésére. Sok és fontos reformáziókat várunk mi. Mind, tekervényes következése az irlandi emancipationak; mely a' democraticum principiumnak új erőt adott, az aristocatiái monopolium ellen. De még is tsak minden a' maga' tsendes törvényes úttján folj itt, mivel' nál-

lunk egy Ministernek se juthat eszébe hogy a' nemzet' gyöker-törvényét megtámodná. Nem múlik belé 3 esztendő, hogy az országíószek maga fogja sürgetni a' nagy városok' képviseletét, mellyeknek most ez a' jussok nintsen. Igen sok városokban, kezdenek is már politikai Egyesületek felállani; mindeniknek az illendő reformatió a' tárgya; melyre igazán nagy szükségünk van. A' ki azt erőszakos felfordulások' előpostájának tartja, nem esméri sem Angliát, se az Anglusokat.

Az Atlásban e' van: "Nagy mértékű nyilvános Egyesületekről beszélnek, és munkás készültekhez fognának kezdeni, a' nép segéd-kútfejeinek megszorítására és megerősítésére. Egy olyan szerentsés végrehajtást követne Irlandban az a' felingerlődés, az O'Connel Úr védelmei alatt, kit mint Tagját az új Parlemtent felekezetnek, úgy néznek, hogy kevés hetek-múlva, a' népsalak-törvény-szerzés' theoriája felfedeztetik, és némely népzavar fog elő-állani.

A' Times, a' frantzia Ministerium' fekvéséről így szóll: "Minden más időben, vagy minden más Ministerium alatt követelhetné az algieri expeditio a' népszerűtet egy derék vitéz nemzetnél, mely betsület-féltő és büszke a' maga' katonai hírnevével. Egy barbarus Korsár' (tengeri leselkedő) ortzátlanságának megbüntetése, ki turbánját egy királyi korona felibe teszi, Keresztényektől, a' nemzetek' országúttján, adót követel, a' közép-tengert, mint uralkodása alá tartozó tónak tart, és azon, azt a' tüzes vassal béjjegett útonálló tolvaj- és rabszolga-kereskedést úz, olyan próbatétel, melynek végrehajtása alkalmasint nagy áldozatok' rovássával vásároltathatik-meg. Fel kellett tehát tenni, hogy a' civilisatio' kurutzjárásában, a' barbarusság' ellen, a' szabadságéban a' rabszolga-kereskedés el-

en, a' X-dik Károly' országlószéke, sa-
ját népe együtt-érzésére fogna számot-
tartani, valamint azt Európától várni
láttatott. De a' Ministerium' caractere
miatt, a' javallatot hidegen vette a' nem-
zetnek egy része, 's a' másik rész tü-
zessen hartzol az ellen. De ha azomban a'
Kamara a' szükséges költséget meg nem
tagadja, 's jól üt - ki Poignac Úrnak a'
próbatétel, a' hol Sz. Lajos, V-dik Ká-
roly és a' nagy Monárcha megbuktak;
úgy, sok esztendőkre bátorságosnak tart-
hatja hatalmát.

Frantziaország

A' Népkövetek' Kamarája titkos Biz-
tosságba gyült össze mártz. 15-kén, dél-
utáni 1 órakor a' Királyhoz küldendő
Adresse felett tanátskozni. A' Gazette de
France ugyanazon nap' így beszéll: "Biz-
zonyosnak láttzik, hogy az Adresse-mus-
tra egyenesen megtámodja a' Király' fő-
jussát, praerogatíváját. Úgy beszéltek áról
tegnap-este a' játék mellett a' Király-
nál, 's a' ma-reggeli Journálokból is a'
látzizk-ki. — A' Globe írja Párisból,
14-dikén este: "Ma este mindenek meg-
eggyeznek abban, hogy az Adresse, tisz-
telettel és mérsékléssel van tele. — A'
Quotidienne jelenti mártz. 15-dikén, reg-
geli 8 órakor: "Nagy sereg Népkövet,
kik között az idős Dupin. Etienne (a'
Quotidienne' Írója) és Gauthier, mind-
a' három, Tagja az Adresse-Biztosság-
nak, jelen voltak tegnap' a' játéknál, a'
Királynál. ŐFge. kegyesen beszélgetett
néhány Népkövetekkel, a' jobb oldal Tag-
jai voltak főképpen tárgyai az Ő' kegyes
óakarátjának. Az austriai Követnek, a'
Pápa' Nunciussának és Würtembergi Pál
Printznek, volt szerenteséjek Whist-kár-
yát-jádzani a' Királlyal. Tíz órakor meg-
engedődött a' Ministereknek az elmen-
nel, hogy (régí szokás szerént) a' Tanáts-
ban az Adresse' közlését elfogadják. —

Minden Minister ott lessz ma az Alsó-
kamara' Ülésében, erőssen meghatároz-
va magokat a' Király' fő-jussainak, mely-
lyek őket kormányozásra emelték, min-
den erejeből lehető védelmezésére.

Egy Journal az Adresse - készítésé-
ről: "Az Adresse-Biztosságról nints mit
jegyezni-meg. Tsaknem lehetetlen, hogy
egy olyan Eggyesület' (9 derék ember
a' 9 bureauból) keze közzül ne olyan
Munka származzon, mely az ország' kí-
vánságának megfeleljen. De, mi kíván-
tatik most ahhoz, hogy magunkat a' je-
lenvaló igen fenyegető veszedelemből ki-
húzzuk? Egy nap, talán tsak egy óra,
mely valami bölts határozást szül; egy
villám, mely a' Fejedelem' szemeit vi-
lágosra kideríti, és neki legalább egy
pillantatra, itt, a' feneketlen méjségbe
vezető ösvényt, ott, a' kiszabadulását
megmutatja. Igen is, illyen erejének kel-
lene az adresse' beszédének lennie, egy
olyan behatás, mely egyéberánt még i-
gen elégtelen, mivel' azután még felszám-
láthatatlan nehésségek maradnak fenn.
Könnyen megeshetne, hogy tisztelettel-
teljes törvény-tiszteletü beszéd, egy egy-
szerü, és a' revolutióról 's ellenségeske-
désről emlékező egész beszéd-dagájt for-
máson elmellőzve, mellyel a' királyi fü-
let mindég terhelik, a' hazugságot egy-
kisség eltávoztatná, 's az igaz mondásnak
egy pillantatig uralkodást engedne, mely-
re oly' nagy szükségünk van, és a' mely-
lyet mindenek előtte meg kell hódol-
tatni, hogy akkor osztán minden lehet-
séges buzgósággal hasznát lehessen ven-
ni. De, vajha osztán akkor még is a'
nyelv' törvény-szeretete ennek egyenes-
ségét meg ne zavarná, vajha a' tisztelet
meg ne rettenne, 's a' valóság, a' Ki-
rály előtt megjelenván, meg ne íjvedne.
Az Ő' merő magoktartásokhoz és szavok'
ejtéséhez kaptosoltatott' egy-felől a' jó-ki-

menetel' hihetősége; más részről, azon fekszik az erköltsi elégtétel, melyet az ország vár, és a' melyhez jussa van. Azzal még semmi megelégedés nints megnyerve, hogy az Adresse, ott, a' hova kell vinni, kedvességet talál; világosnak is kell annak lenni és az ország' béjjeget viselni, melynek nevében adatik az által; ki kell annak a' haza' hajlandóságait és érzéseit mondania, 's annak igazi állapotját megvilágosítani. Világosan kell azt a' Királynak értenie. Ezen két feltétel alatt, jó és erős lessz az Adresse; beható, magában; erős, a' nagy többség által, mely azt szózatolta: mert ha az említett kettős characteret viseli, egy szersmind törvényes és egyenes, ha alkalmas ára, hogy a' Királyt megnyugtassa, midőn annak az egész veszedelmet kimutatja; úgy, számlálhatatlan többséggel lessz az szózatolva. És, ez láttik nekünk egy legvalódiabb és legszorgosabb végtárgyunk lenni, melyet annak készítői kötelesek elkövetni.

A' Drapeau-Blanc-ban, ezen fennírás alatt: "A' Kamarának elkerülhetetlen széjjel-oszlatása," ezt lehetett a' napokban olvasni: "Az az állás, a' melyet a' Kamara éppen most elfogott, 's a' melyet mi aug. 8-dika-ólta, szakadatlanul előre megjövendőltünk, kényszeríti a' Kabinétot a' Kamara' felbontására. Lehetetlen hogy a' Király' országlószéke, dolgát foljtassa, mozgásában akadajoztatva, a' mint most van. Büntetésre méltó intselkedésekkel által-ellenben, melyek neki mindennemű gántsot vetnek elébe, érzette a' Ministerium, hogy a' köz-béke' állandó fenntartására, hogy a' Frantziák' igasságos bizodalmaival körül légyen véttetve, az ország' mindeu igasságos népére szükséges neki apellálnia. A' Kamara' felbontatása szorgosan szükséges rendszabássá lett most. De, azt tanátsol-

ja, hogy az Ordonnance-t, nem külön szorítva a' Moniteurben kell kiadni: mert ez, haza-árulás volna; ugyanazon Tagokat küldenék vissza a' választó Collegiumok, vagy talán még gonoszabbakat. Jobb lessz egy más, sept. 5-dikei Ordonnance-al segíteni magán; mely által mind monarchai vélekedésü Tagok gyűlének össze. Törvényyé lehet azt osztán majd egyszer változtatni. A' status minden esetre kiszabadul. Ez az egyedülvaló út, a' mi értelmünk szerint, a' melybe kell indulni. Ha a' koronát a' revoluziós kezekből, melyek már ahhoz nyúltak, ki akarja szabadítani; tehát azon egy vágással, mely a' Kamarát felbontja, a' választó-törvényt is halálosan kell találni, hogy helyette monarchai combinatiókat lehessen beiktatni. De ha a' választó Ordonnance-al portyász (időtölt, zögert, zaudert, Zeit versplittert); úgy, jobb ha a' Kamara' szét-oszlatásához se fog.

A' Globe, egy tzikkejét ezzel rekeszti-be a' Pairkamara' Adresse-felől: "Egyéberánt, már most más adresset készítenek, mely a' dolgot egészen eldönti. Akarmelyik mellé állanak a' sok között, a' szózatolt adresse szerint, minden emberre-nézve világoson ki kell mondani, hogy a' Kamarának és a' Ministeriumnak, nints egymással semmi köze. Minden bizonytalanság ezen tzikkely felett, tsak egy nyugtalan fekvést hosszabbítana, 's a' haza' betsületét és jóllétét hozná gyanúba.

A' Journal du Commerce szerint, az Adresse-Biztosság a' Sebastiani Gen. adresse-javallattját választotta volna ki.

P á r i s, mártz. 18. — Ma délben volt szerentséje, a' Népkövetek' Kamarája' nagy Biztosságának, ezen Kamara' szózatolt adressé-t a' Királynak által-adui (melyet vagy értelmében, vagy ha fér, egészében

elő fogjuk adni. A' mit a' Király az Adresse-re felelt, itt következik: "Uram! Megértettem az adrestet, melyet az Ur Nekem a' Népkövetek' Kamarája nevében általad. Vólt jussom mind-a'-két Kamara' segédelmére számot-tartani, hogy mindazt a' jót, a' mi elmémben vólt, végre-hajtsam. Fáj a' szívem, hallván a' Departementek' Követeinek szájokból a' kinyilatkozást, hogy az ő' részekről ez a' segedelem, nem eshetik-meg. Uraim! Kijelentettem Beszédemben meghatározásomat az Ülés' kinyitásakor; ezek a' meghatározások, megváltozhatatlanok; népem' haszonérdeklése nem egedik nekem, hogy áról letegyek. — Az én' Ministereim tudokra fogják az Uraknak adni akaratomat."

Ere, azt mondja a' Gazette: "A' Király' feleletjének, híre futamodott Párisban délutánni 2 órakor, és a' legnagyobb erejét mutatta az. Másnap' az érdekes tőkepénzek, 80 fr. 75 centimről, 82 frank-ra hágtak.

Némely párisi Journálok áról beszélnek, hogy az algieri hadiszállítványhoz egy Mameluk - sereget állítanának - fel, mint Buonaparte Gen. Egyiptomból vissza-jövelekor tselekedett. A' Commandans, Jacobra van ezen sereg' rendbeszedése bízva, és Gauthier de Villers Kapitány fog belőlle egy Kompániát vezérelni. — A' Marseille-i Journal azt állítja, hogy a' sardiniai, toscanai és a' pápai országlószekek megtiltották volna alattvalóiknak hajójik' kibérlését a' Toulonban készülő hadiszállítvány' szükségére, szállító-hajó szolgálatra; ne-hogy az által az Algieriaiakat magok ellen felingereljék.

A' Constitutionnel beszéde: "A' Kamara, nem fogja a' Ministerek balgatagságát követni, az ő' erőszakos esztelenségekre fokadni, hanem, a' maga' konstitúziós jussaival egész kiterjedésében el-

ni. Egynehány tétellel többet, egyneuegy oktalansággal kevesebbet követni-el, sokkal rábizhatóbban juthatni a' bölts és állhatatos vélekedések' győzödelméhez mint - sem ditsekedések által. — Az Adresse olyan lessz, a' millyennek kell lenni egy képviseletű országlás alatt, a' budget' meg-nemígérése napról-napra gyökeresedik. De fekszik még abban egy győzödelem. A' Ministerium olyan állapotba tette a' liberalis felekezetet, hogy a' koronától semmit-se nyerjen. Ezt lehet rólla megjegyezni: "Az iniciativa a' koronát illeti, az igaz; de a' bizodalom' tetteinek szózatja, a' Kamaráé; úgy hogy egyiknek a' másikhoz beható köze van. A' Kamara éppen úgy nem erőltetheti az engedést, valamint a' Ministerium a' szózatokat: ha tehát ez azt nem teszi, a' mit a' Kamara kíván; úgy a' Kamara nem akarja azt megtenni, a' mit a' Ministerium kér; és ha a' törvényekben semmi engedés nem esik, úgy, a' budgedban se lessz engedés. Így hát ditsekedhetik a' Ministerium az ő' aug. 8-dikai nagy tétével.

A' Courrier Français-ban van egy tzikkelj a' Pradt Úr' aláírásával, mely a' többek közt, így szóll: "Az 1789-dik esztendőben rogyott össze a' Monarchia, mivel' az, a' köz-megvilágosodásban messze hátul maradt. A' Pompadour-ok, a' Dubarry-k, a' Terray-k, a' Maupeau-k kormányoztak a' Montquieu-k, Voltaire-k' és Rousseau-k', és minden, ezen tündöklő Fők' zászlója alatt egybe gyűlt Genie-k mellett. Nem lehetett ez tartós; egy igeu nagy távolság elválasztotta a' Főt a' Tagoktól. Mint az arany az ezüstöt keresztül járja, 's ezzel az ő' gazdag színét közli; úgy hatoltak ezen férfiak' megvilágosodott képzelei a' nemzet' szívé' belsejéig be. Ezen előlépések nem tűntek az Erő' sokféle oszló szeméibe,

mellyek a' szokás' hatalmához biztak, és azokat úgy tekintették mint figyelmeztől és gondolkozástólvaló megkönnyítést (dispensatiót). Egy megmérhetetlen lebukás, a' világ' egésze' álmélkodására, vissza-vezette a' meg nem esmért dynastiát: a' szabadság' hosszason elfojtott kiáltása, kitört belőlről annak megpillantására, 's végre, az a' remény, hogy azzal élni fog, vígasztalására szolgált minden veszteségéért, mellyeknek nem ő volt oka, de a' melyre vissza-jövele, mint következés és bizonyság, szolgált.

Valami idő' megítélésére, gyakran csak egyetlen-egy jel szolgál: úgy lehet az 1814-ben folytatott kormányozásról az elkopott Ministerek' számáról lehet ítéletet tenni. Mintegy 62-ten enyésztek el mellettünk, valamint saját, úgy a' mi hasznunk nélkül is. Egy Minister-sem állhatott-meg; bizonyos jele a' dolgok' fundamentomabeli egy főhibának, egy olyan hibának, mely ellen emberek semmit-se tehetnek, egy gyökérhibának, mely foljvást dolgozni fog, valámig azon ösvényen maradnak. Hova vezetett ez minket? Ezt, szorossan meg kell állapítani, — mondjuk-ki egyenesen, — tsupán azon szándékkal hogy megvilágosíttassék, nem pedig vádló szándékkal, olyan dolog, mely mindég szükségtelen vagy káros. Minthogy a' Népkövetek' Kamarájával sem előre, sem hátra menni, sem nálla nélkül el-lenni, sem annak hasznát-venni, nem lehetett; tehát egy valódi térjmeg-úttszába jutottak, egy bekőfalazott állásba, hátul, feneketlen méjséggel, elől áthatatlan szirtel. A' mit 1828-ban nem ítélték alkalmasnak, és a' mit utóbb, nem-lételre méltónak nézhetnének, most megtalálta a' maga' természeti helylyét. Hosszas hajókázás után, az Océánuson tévejgő útazó, a' tengertérre (a' tágtengerre) veszi magát, 's tudakozó-

dik a' tsillagoktól. Mi, részünkről, azt kérdjük: Honnan jövünk? Hol vagyunk? Hova megyünk? Ez, egy-szóval a' nemzet' állapotja' megvísgalását tenné. Ezen fundament nélkül, nem lehet egy feszes vagy állandó épületet gondolni. A' közszabadságokon foljt kétszeges kérdések' idejében, megérte Anglia Képviselői' szavának a' környületek' valódi fontosságához-szabását. Az embernek Nyelv (beszéd, szóllás) adatott, hogy illendő korlátba rekesztve, szükségeit és érzéseit ki-mondja. Reményljük, hogy a' Kamarák, a' veszedelmes környületekben, mellyek-be minket a' mödnélkül hosszú ösvénybenjárás helyhetett, ezt a' hasznát fogják annak venni. Világosság, betsületes és megtartott merőség, saját haszon-nemkeresés, magas szándék, mindezen tulajdonságokat — vajha megtalálná Frantziaország Képviselőiben! "

A' híres Tudós Lally Tolendal, Frantziaország' Pairje, a' frantzia Akadémia' Tagja, megholt mártz. 12-dikén, egy héttel azelőtt történt szélütés (gutaütés) következésében.

B é t s

Ö Ts. K. Felsége Mártz. 14-edikén költ Fels. végzése által: Mgos. Széki Gróf T e l e k y J ó s e f Urat, Csanád Vármegye Fő Ispányát, Szabolts Vármegye Fő-Ispányává, Mgos. L á n y i I m r e Urat, Verőcze Várm. Fő-Ispányát, Unghvár Vármegye Fő-Ispányává, Mgos. Mező Szege di S z e g e d i F e r e n t z Urat, eddig Szabolts Várm. Fő-Ispányi Administratort, Verőcze Várm. Fő Ispányává; Mgos. B á r o O r c z y L ő r i n t z Urat, eddig Csongrád Várm. Fő Ispányi Administratort; Csanád Várm. Fő-Ispányává; Mgos. Szék helyi Gróf M a j l á t h A n t a l Urat, a' Magyar Kir. Helytartó Tanácsosát Zemplén Várm. Fő Ispányává; Mgos. Keresztszeghi Gróf C s á k y K á r o l y Urat

Szepes Várm. Főispányává, és Mgos Gróf Károlyi Lajos Urat Csongrád Vármegyében Főispáni Administrátorrá méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Törökország

Hogy Török- és Görögországról most keveset írhatni, fő oka az, mivel' a' Divánnal-é vagy a' Sultánnal folytatott egygyezést Görögországra - nézve, hihető, nem könnyen hajthatni kívánt végre. A' miket, feladás szerént, Konst.poljból s Görögország - felől irkálnak, tsak-nem együtt-egyig bizonytalan, és többnyire egymással ellenkező. Egy, a' többek közt, ezt írja Anconából, hogy az ott általjáró csoportos ángl. Kurirok között egy, Sachsen-Coburg Printztől is hozott volna tudósítást Capodistrias Grófnak a' felől, hogy amaz már felvállalta volna a' Souveraine-Fejedelemséget Görögországon, s' egyszersmind meghívja ötöt, hogy Görögországba menetelég, vezesse a' Status' dolgait. Ezek, igen korai foglalatosságok volnának a' Printz' részéről. A' trantzia katonaságot, szaporítani akarnak Moreában. Sok híjjának kell még itt lenni a' Görögök' megnyugtatasának, és, lessz lolga az új Fejedelemnek, míg a' Görögök azzá valnak, a' mivé nekik fornálatniok kell.

Némely új adó' behozásán kívül, Rendelés bortsattart - ki azeránt is, hogy a' Ministerek, az Ország' Naggyai s felsőbb Státustisztek tselédjeik' szánát kevesebbítsék, hogy általt nem tsak a' luxusnak áljanak ellent, hanem a' feleslegi szolgálkka a' katonaság' száma is mekedhessen. A' mellett még, sok léengő embert is, vagy katonának fognak, hogy honnyába vissza igazíttják.

Magyarország

Pest, mártz. 19. — Tegnapelőtt déltán hatodfél órakor ismét erőssen megdült a' jég a' Dunán, és az átjáróviz,

a' Rudas-Ferdőn alól, ismét terítve volt jéggel; mikor azomban felül, a' budai Anyatemplom eránnyán alól, jóforma tér, jegetlen víz volt; a' járás-keles a' két város között, elrekedt azon napestig. — Éjjel, ismét megtelt ez a' nyilas az odább tolúlt jéggel, és újjra a' Rudas-ferdőn alól lett vízi út, a' hol egész nap' lehetett tsónakászni, deregijezni, ladikászni és tsajkászni. Azomban nagyon hatás volt a' lágy idő, a' mindég parásabbá lett dunajégre, s' a' felső vidékekről, erőssen nyomúlt a' megindúlt álló jég előfelé, le. Ennek következésében, felemelkedott és nyomúlt itt, ma-hajnaltól-fogva a' foljó fedele egész erővel, úgy-hogy a' víz, a' budai ódalon, az egész part-mentében kitsapott és minden lapájt elborított; a' mellett foljvást zajlott és zajlik; a' járás-kelest délig egészen eltöltotta; délután lehetett nagy bajjal, a' fordőn alól áthatalni. — A' pesti magassabb partokat nem hágtameg a' víz (hihető a' Híd-és Posta-úttszak között) és a' vátzi szép töltés jó szolgálatot tett a' város' ezen részének. Már most, a' meddig tsak láthatni, semmifélé nints jég a' Dunán; hanem, rettenetesnek kell lenni az alsóbb Dunamejjeiek' sorsoknak, főképp' a' szigetieknek mint Rátzkevi 'sat. Az utak járhatatlanok. A' bétsi Posta ismét elkésett egy jó fél nappal, — a' minap 10 egészszel.

Erdély

Köpetz, mártz. 27-kén — Itten, ezen hónap' 21-kére viradólág 4 órakor, hat Székely-Katonai épület sok portékákkal, a' gazdasághoz megkívántató eszközeikkel együtt egy véletlen támodott tűz által elpusztított: tsupán a' volt a' szerentse, hogy az idő nagyon tsendes volt; más felől az, hogy az itten státióban lévő Húszár Fő Hadnagy Nagy András, és piósióban lévő Mlgs. Szolga Imreh Kapitány Urak a' gyúlast munkás igyeke-

zetekkel, jókor ottan megjelenén, meg-foltjották; kiknek az egész falu igen sokat köszönhet ezért, mivel' a' tűz többre terjedett volna, hanem a' hat gazdák' épületei' elégséivel letsenededett. De milyen rémülést okozott a' tsendesen aluvó, s semmi rossz következtől nem tartott népben az égés-kiáltás, felszerkenéskor!

A' Hó mezeinkről kezdett olvadni, de az idő járása oly' változó, hogy ritka nap vagy éjtzaka, hogy nagy hó, vagy eső hóval-elegy ne hűljon; mely miatt az utak úgy feleledtek, hogy üres szekérel-is alig lehet járni: a' mi nevezetes itt, az, hogy az Ölt' vize a' jeget oly' tsendesen hánytá-el 24 óra alatt, hogy alig lehetett észre-venni, holott attól-tartottunk, hogy a' jégmenéskor, a' vastag jég, és nagy hó, károkat fognak okozni.

K ü l ö m b f é l e

Egy közönséges Rézmíves, Hollandiában, egy igen fontos mesterséget talált-fel. Kiki jól tudja, hogy ha a' harang, csak egy kisség hasad is meg, úgy hogy sokszor nehéz kitalálni—hol hasadt-meg, már egészen újra kell önteni, mert nem hangzik; az újra-öntés pedig sokba kerül, és, nem is mindég ömlik szerentsé-sen. Oly' régen dolgozik ő ennek feltalálásán, és, annyit költött reá, hogy a' familiája alig tudott már élni; s ezeket tapasztalván a' szomszédtság, ötet eszementnek tartották és kevésbe múlt hogy be nem zárták, mert rendes mesterséget sem folytatta illendően. Végre, csak ugyan feltalálta ő a' titkot, és már több harangot meggyógyított 20-nál, kitsit nagyot; mellyekről a' tisztségektől bizonyágleveli vannak. — Az egész mesterség ebből áll: Lebotsátván a' harangot a' toronyból, úgy helyhezteszik azt a' földre, hogy a' szája felül essen. Akkor, elfűrészelik a' hasadék mellett két-felől a' harang' élitől befelé, a' hasadék

végéig, ék-formára. Ezen üregbe egy fát tsinál az asztalos, mely azt egészen megteli, kívül-belől megadva a' fa-éknek a' harang' fala' formáját; mely azon darab értznek a' modéle-je (Schablane) lessz, a' mely darabot az üres helyhez öntenek. Mikor ez az értzdarab kész; körül és tele rakják a' koronáján fekvő harangot szénnel, hogy a' tűz olyan egyforma legyen, a' mint tsak lehet. Tíz v. 12 minutumig fúvatják azt a' helyet erőssen, a' hol a' nyílás van s egy-szersmind az öntött éket is melegítik; és mihelyt mindenik, az ék és annak a' helye idzó fejr tüzes akar lenni, és mindenik ott jár, hogy már mindjárt olvadna; félre takarították a' szenet, elfúvatják a' hamvat, és megkenik mindeniket borax-al. Ere megfogják a' vákányba szabott öntött éket, szokás szerént, s belé teszik abba, jól oda helyheztesztve, és gyenge ütésekkel erőssen oda ékezik. A' dörgölődés (surlódás, frictio) a' mit a' kalapáts-ütögetés okoz, neveli a' forróságot a' nyílás lapján, úgy hogy az egész tsak-hamar erős öntéssé válik. Mihelyt a' foglalatoságnak vége van, meg hagyják az egész harangot hűlni, leve-regetik az ék' szegéseit (az össze-forradás kitsutorodásait), s a' haragnak megvan az elébbi hangja. Ha, tsak a' forrasztandó éleket tüzesítenék-meg a' harangban: úgy, az értz' dagadásának külömbözése tsalhatatlanul elszakasztaná a' harangot, más helyen.

H í r d e t é s

Ő Császári Kir. Felsőge, a' Királyi Kintstartó Tanáts Registratorát Rawensteini Römer Antal Urat, az ő több mint 43 esztendeig tett hív és szorgalmatos szolgálattya tekintetéből, méltoztatott az ő kérésére egész fizetésével kegyelmesen nyugodalomra botsáttani.